

Az MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport félideji szakmai beszámolója

A kutatócsoport dr. Bodó Csanád egyetemi docens (ELTE BTK) vezetésével, dr. Fehérvári Anikó egyetemi tanár és dr. Széll Krisztián egyetemi adjunktus (ELTE PPK), dr. Gáspár Judit egyetemi docens (Corvinus Egyetem), dr. Szabó Gergely tudományos segédmunkatárs és Dobos Mária PhD-hallgató (ELTE BTK és Jyväskyläi Egyetem) részvételével kezdte meg munkáját. Az első év során a kutatócsoporthoz csatlakoztak Boda Kata és Marczell Soma végzős tanárszakos hallgatók (ELTE). A kutatás második évében Szabó Gergely, aki időközben megszerezte doktori címét az ELTE BTK és a Universitat Oberta de Catalunya (Barcelona, Spanyolország) co-tutelle képzésének keretében, a kutatás tudományos munkatársává lépett elő. Hazai témavezetője Bodó Csanád volt. Az év során a résztvevők köre Galli-Hirling Saroltával és Jenei Kamillával bővült, akik sikeres felvételi vizsgát követően 2024 szeptemberében kezdték meg doktori tanulmányaikat az ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskolájában. Galli-Hirling témavezetői Bodó Csanád és Fehérvári Anikó, míg Jenei társtémavezetője Bodó Csanád.

Kutatócsoportunk a második évben három fő **feladatra** vállalkozott.

1. A tervezett fejlesztés megvalósítása

A 2023/2024. évi tanév során 12 hetes fejlesztést folytattunk középiskolások körében. A fejlesztést öt intézménnyel együttműködve végeztük, ezek a következők:

- Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium,
- Pécsi Leövey Klára Gimnázium,
- Kecskeméti Katona József Gimnázium,
- Székesfehérvári SZC Árpád Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, valamint
- a Székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola.

Az intézményekkel már a kutatás első évétől fenntartjuk az együttműködést, közülük csak a Kecskeméti Katona József Gimnáziummal kezdtük meg a kutatás második évében a közös munkát. Az első három intézményben az Arany János Tehetséggondozó Program (a továbbiakban: AJTP) tanulói a velük azonos évfolyamon tanuló diákokkal közösen vettek részt a fejlesztésben (egy-egy AJTP-s és nem AJTP-s tanuló által alkottak írópárokat). Székesfehérváron a gimnazisták és az „Árpados” tanulók írópárjait alakítottuk ki a fejlesztés során.

A fejlesztéshez elkészített protokoll a következőket tartalmazza:

- a kutatás-fejlesztés alapelvei,
- tematikus terv,
- foglalkozástervek a 12 hetes fejlesztéshez,
- menetrend.

A protokoll egyelőre nem nyilvános. Ez alapján készítjük el a kutatás 4. évére a kollaboratív írás módszertani eszköztárát.

2. A kvantitatív vizsgálat elvégzése

A fejlesztés során bemeneti és kimeneti, valamint utóméréseket folytattunk 100 diák részvételével a fenti iskolákban. Csúsztatott kvázi-kísérleti designt alakítottunk ki: véletlenszerűen kettéosztottuk az osztályokat, amelyek közül az osztályok egyik fele a fejlesztés első szakaszában, míg a másik fele a fejlesztés második szakaszában vett részt. A fejlesztés során véletlenszerűen alakítottunk ki tanulópárokat, amelyek közül az egyik tanuló alacsonyabb szocioökonómiai státusú, a másik magasabb. Az AJTP-s osztályok tanulóit alacsonyabb szocioökonómiai státusúnak vettük, a nem AJTP-s osztályok tanulóit magasabb szocioökonómiai státusúként soroltuk be. Székesfehérváron a gimnazisták kerültek az utóbbi kategóriába.

Mérési eszközeink a következők voltak:

- Tanulói háttérkérdőív
 - Szociális kompetencia mérése
 - családi támogató közeg
 - kortárs/osztálytárs támogató közeg
 - együttműködési készség
 - Társadalmi távolság mérése (Bogardus-skála)
 - Családi háttér, szocioökonómiai státus mérése
- Szövegértési teszt
 - az Országos kompetenciamérés feladatbankja alapján
- Írásfolyamat értékelése
 - 15 ítemes kérdőív (Dale 1994 alapján)
 - Likert-skála, közös írásra vonatkozó állítások

3. A kvalitatív vizsgálat elvégzése

A vizsgálat célja a diákok írásbeli gyakorlatainak megismerése volt a fejlesztés előtt, alatt és után. Ezt a feladatot a székesfehérvári fejlesztő alkalmak során végzett etnográfiai terepmunkával végeztük el. Összesen 11 alkalmon vettünk részt, a tanulók írástevékenységeiről hangfelvételek készültek, az alkalmakról terepmunka-naplót írtunk.

A tanulókkal a foglalkozásokon kívül iskolatípusonként egy-egy fókuszcsoportos interjút vettünk fel a beavatkozás előtt és után, további egyéni interjúk is készültek a résztvevő tanulókkal.

A tanárokkal való együttműködés során ugyancsak fókuszcsoportos interjúkat készítettünk. Emellett velük közösen alakítottuk ki a fejlesztés protokollját. A fejlesztés alatt havi rendszerességgel csoportos konzultációkat tartottunk velük, valamint heti fakultatív konzultációkat.

A kutatás második szakaszában három fő **problémával** kellett szembesülnünk. Az egyik a résztvevők toborzását illeti: Az AJTP-ben résztvevő iskolák innovatívak, de nehéz a tanmenetbe integrálni egy 12 hetes programot, hetente másfél órás elfoglaltsággal. Ez leginkább azokban az intézményekben sikerült, ahol a foglalkozásokat a pedagógusok sikerrel integrálták az iskolai tanmenetbe (pl. a tanulásmódszertani kurzusukba). Továbbá nehéz a

„magasabb” szociokulturális háttérűként besorolt diákok közül résztvevőket toborozni, számukra fontos olyan módon vonzóvá tenni a programot, hogy a saját egyéni fejlődésük szempontjából tekintsenek rá pozitívan.

A második probléma a fejlesztés technológiai vonatkozásaival áll összefüggésben. A fejlesztés során a tanulópárok számítógépen dolgoztak, és az írásműveket online felületre feltöltve osztották meg velünk. Korábbi vizsgálatok híján az etnográfiai terepmunka fontos tapasztalata volt, hogy a tanulók digitális írásbeliségben való jártasságának különbségei jelentősek, és ez a kollaboráció minőségét is befolyásolja.

Végül a létrejött szövegek értékelése kapcsán szembesültünk azzal a nehézséggel, hogy nincsen a narratív szövegeknek magyar nyelvre kidolgozott értékelőrendszere a középiskolás korosztályban, de nemzetközi mérőeszközök is alig vannak. Egy ilyen mérőeszköz kidolgozására a kutatásunk keretei között vállalkoztunk. Ezzel kapcsolatos eredményeinket és tapasztalatainkat a kutatás következő szakaszában publikáljuk.

A kutatás **disszeminációját** a publikációs jegyzék mutatja be. A beavatkozást, valamint a kollaboratív írás és az írásbeliség etnográfiai vizsgálatát előtanulmányok sorával alapoztuk meg, ennek eredményeként négy tanulmányt publikáltunk nemzetközileg jelentős folyóiratokban (lásd a publikációs jegyzék 1. pontját). Mindegyik tanulmány szabad hozzáféréssel jelent meg. Magyar nyelven adtunk közre egy tanulmányt a felsőoktatásban végzet pilot study tapasztalatairól (lásd a 2. pont alatt). Ugyancsak magyarul jelentettünk meg egy ismeretterjesztő cikket, valamint tartottunk két előadást az együttműködő intézmények meghívására. Hasonló közönsége volt a workshopunknak, amelyen tanárszakos egyetemi hallgatók és pályakezdő magyartanárok vettek részt (lásd a 3. pontot).

Nemzetközi konferenciaelőadást négy alkalommal tartottunk (lásd a 6. pontot). Az első két előadásunk a nemzetközi íráskutatás legjelentősebb konferenciáján, a SIG Writing kétévente megtartott rendezvényén hangzott el. Két további előadásunkat az alkalmazott nyelvészek nemzetközi kongresszusán és egy rendszeresen megszervezett szociolingvisztikai konferenciasorozat eseményén tartottuk meg. Az előadások közül kettő a felsőoktatási pilot study tapasztalatait mutatta be, a másik kettő a 2. évi beavatkozás elméleti háttérét és néhány előzetes eredményét osztotta meg a közönséggel. Magyarországon hét konferencia-előadást tartottunk (lásd a 7. pontot). Ezek közül három nyelvpedagógia konferencián hangzott el, két-két előadást neveléstudományi és alkalmazott nyelvészeti eseményen tartottunk meg a kutatásunkról.

A kutatócsoport tudománykommunikációs tevékenységéről részletesebben lásd a honlapunkat: <http://kollab.elte.hu>.

A kutatás harmadik évében két nemzetközi folyóirathoz benyújtandó cikk megírását tervezzük:

- Fehérvári A., & Szabó, G. (in prep.) Collaborative writing and student achievement: A systematic literature review.
- Szabó, G., & Bodó, Cs. (in prep.) Students' perspectives on the processes of collaborative writing: A mixed-methods study.

Mid-term report of the MTA-ELTE Collaborative Writing Research Group

The research team started its work under the leadership of Dr Csanád Bodó, Associate Professor (ELTE Eötvös Loránd University), Dr Anikó Fehérvári, Full Professor (ELTE) and Dr Krisztián Széll, Associate Professor (ELTE), Dr Judit Gáspár, Associate Professor (Corvinus University of Budapest), Dr Gergely Szabó, Research Assistant (ELTE) and Mária Dobos PhD student (ELTE and University of Jyväskylä). In the first year the research team was joined by Kata Boda and Soma Marczell, graduate students at ELTE. In the second year of the research, Gergely Szabó, who has since obtained his PhD as part of a co-tutelle training programme between ELTE and the Universitat Oberta de Catalunya (Barcelona, Spain), was promoted to Research Associate. His Hungarian supervisor was Csanád Bodó. During the year, the group of participants was enlarged by Sarolta Galli-Hirling and Kamilla Jenei, who, after passing the entrance examination, started their doctoral studies at the ELTE Doctoral School of Linguistics in September 2024. Galli-Hirling's supervisors are Csanád Bodó and Anikó Fehérvári, while Jenei's co-supervisor is Csanád Bodó.

In the second year, our research team undertook three main **tasks**.

1. The implementation of the planned development

During the 2023/2024 school year, we conducted a 12-week development project with secondary school students. The development was carried out in partnership with five institutions, namely:

- Kaposvár Klebelsberg Secondary School College
- Pécs Leövey Klára Grammar School
- Kecskemét Katona József Grammar School
- Székesfehérvár SZC Árpád Technical School, Vocational School and Students' Hall
- Székesfehérvár Teleki Blanka Grammar School and Primary School.

We have been cooperating with these institutions since the beginning of the research, and only with the Katona József Grammar School in Kecskemét did we start working together in the second year of the research. In the first three institutions, students of the Arany János Talent Support Programme (hereinafter: AJTP) participated in the development together with students of the same grade (pairs of writers were formed by one AJTP and one non-AJTP student). In Székesfehérvár, pairs of writers were formed by the grammar school students and the "Árpád" students.

The protocol prepared for the development includes the following:

- principles of research and development
- thematic plan
- activity plans for the 12-week development

- timetable

The protocol is not yet public. In the 4th year of the research, it will be used as a basis for the preparation of the methodological toolkit for collaborative writing.

2. Carrying out the quantitative analysis

During the developmental intervention, input, output and follow-up measurements were carried out with 100 students in the above-mentioned schools. We used a delayed quasi-experimental design: we randomly divided the classes in two, with half of the classes participating in the first developmental intervention phase and the other half in the second development phase (see Figure 1). We randomly assigned pairs of students to the developmental intervention, with one student from a lower socio-economic status and the other from a higher socio-economic status. Students in AJTP classes were classified as lower socio-economic status and students in non-AJTP classes were classified as higher socio-economic status. In Székesfehérvár, grammar school students were included in the latter category.

Our measurement tools were as follows:

- Student background questionnaire
 - measurement of social competence
 - family support
 - peer/classmate support
 - cooperative skills
 - measuring social distance (Bogardus scale)
 - family background, socioeconomic status
- Reading comprehension test
 - based on data bank of the National Competence Measurement
- Individual post-writing questionnaire, 15 items (Dale 1994)
 - Likert scale
 - claims on collaborative writing

3. Conducting the qualitative study

The aim of the study was to find out about the students' writing practices before, during and after the developmental intervention. This was done through ethnographic fieldwork during the intervention sessions in Székesfehérvár. A total of 11 sessions were attended, the students' writing activities were audio-recorded and a fieldwork diary was kept.

In addition to the sessions, one focus group interview per school type was conducted with students before and after the intervention, and additional individual interviews were conducted with participating students.

Focus group interviews were also conducted with teachers. In addition, we developed the intervention protocol with them. During the developmental intervention, we held monthly group consultations with them, as well as weekly optional consultations.

In the second phase of the research we faced three main **problems**. The first was recruiting participants: the schools involved in the AJTP are innovative, but it is difficult to integrate a 12-week programme into the curriculum, with a time commitment of one and a half hours per week. This has been most successful in those institutions where teachers have successfully integrated the sessions into the school curriculum (e.g. into their learning methodology course). In addition, it is difficult to recruit participants from students classified as coming from a 'higher' socio-cultural background. For them it is important to make the programme attractive in a way that they see it as positive for their own personal development.

The second problem relates to the technological aspects of the developmental intervention. During the intervention, pairs of students worked on computers and shared their texts with us by uploading them online. In the absence of previous studies, an important finding of our ethnographic fieldwork was that the differences in students' digital literacy skills are significant and that this affects the quality of their collaboration.

Finally, in terms of evaluating the texts produced, we were faced with the difficulty that there is no evaluation system for narrative texts in Hungarian for the secondary school age group, and there are hardly any international measurement tools either. Within the framework of our research we tried to develop such an instrument. Our results and experiences will be published in the next phase of the research.

The **dissemination** of the research is presented in the publication list below. The intervention and the ethnographic study of collaborative writing and literacy were grounded in a series of preliminary studies, resulting in four papers published in internationally important journals (see Section 1 of publications). We published a study in Hungarian on the experiences of the pilot study in higher education (see Section 2), published a dissemination article in Hungarian and gave two presentations at the invitation of the collaborating institutions. A similar audience was reached by our workshop with university students and early career teachers of Hungarian language and literature (see Section 3).

We gave four presentations at international conferences (see Section 6). Our first two papers were presented at SIG Writing, the main international conference on writing research, held every two years. Our other two papers were given at the International Congress of Applied

Linguists and at a regular series of sociolinguistic conferences. Two of the presentations presented the experience of the pilot study in higher education, while the other two presented the theoretical background and some preliminary results of the developmental intervention in Year 2. In Hungary we gave seven conference presentations (see Section 7). Three of these were given at language pedagogy conferences, two at educational science events and two at applied linguistics conferences.

More details of the research team's science communication activities can be found on our website: <http://kollab.elte.hu>

In the third year of the research, we plan to submit two articles to international journals:

- Fehérvári A., & Szabó, G. (in prep.) Collaborative writing and student achievement: A systematic literature review.
- Szabó, G., & Bodó, Cs. (in prep.) Students' perspectives on the processes of collaborative writing: A mixed-methods study.

Publikációs jegyzék // Publications

1. Nemzetközi folyóiratcikkek // International journal articles

Bodó, Cs., Fazakas, N., Barabás, B., Lajos, V., & the language experts from Lészped (2024). Language experts on a sinking island: critiquing language endangerment rhetorics through participation in and around a tabletop game. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1–14. doi: 10.1080/01434632.2024.2337249

Folyóirat szakterülete: Scopus - Cultural Studies SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Linguistics and Language SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Education SJR indikátor: Q1

Pedagógiai Tudományos Bizottság II. FTO PedTB [1901-] A

Nyelvtudományi Bizottság I.NYIO [1900-] INT2

Laihonen, P., Bodó, Cs., & Heltai, J. I. (2024). From grassroots literacy to transliteracies in the educational context of the Moldavian Csángó. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1–13. doi: 10.1080/01434632.2024.2338833

Folyóirat szakterülete: Scopus - Cultural Studies SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Linguistics and Language SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Education SJR indikátor: Q1

Pedagógiai Tudományos Bizottság II. FTO PedTB [1901-] A

Nyelvtudományi Bizottság I.NYIO [1900-] INT2

Szabó, G. (2024). Collaborative research practices in the study of diasporisation: chronotopes of dispersion among Hungarians in Catalonia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1–15. doi: 10.1080/01434632.2024.2357143

Folyóirat szakterülete: Scopus - Cultural Studies SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Linguistics and Language SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Education SJR indikátor: Q1

Pedagógiai Tudományos Bizottság II. FTO PedTB [1901-] A

Nyelvtudományi Bizottság I.NYIO [1900-] INT2

Bodó, Cs., Barabás, B., Botezatu, I., Fazakas, N., Gáspár, J., Heltai, J. I., Laihonen, P., Szabó, G., & the Csercsetáre-Invitees (2023). Participatory sociolinguistics across researchers' and participants' language ideologies. *Critical Inquiry in Language Studies*, 1–19. doi: 10.1080/15427587.2023.2288814

Folyóirat szakterülete: Scopus - Education SJR indikátor: D1

Folyóirat szakterülete: Scopus - Linguistics and Language SJR indikátor: D1

2. Hazai folyóiratcikkek // Journal articles published in Hungary

Szabó, G., Boda, K., Marczell, S., & Bodó, Cs. (2024). Kollaboratív írás a tanárképzésben: egy rész-vételi pilotvizsgálat tanulságai. *Anyanyelv-pedagógia*, 17(2), 40–57. doi: 10.21030/anyp.2024.2.3

Nyelvtudományi Bizottság I.NYIO [1900-] A

Pedagógiai Tudományos Bizottság II. FTO PedTB [1901-] A

3. Ismeretterjesztő cikkek // Popular science articles

Szabó, G., & Bodó, Cs. (2024). Hogyan ír(j)unk közösen? *Édes Anyanyelvünk*, 46(3), 15–16.

4. Ismeretterjesztő előadások // Popular science talks

Szabó, G.: *Mi a kollaboratív írás? És hogyan lehet kutatni?* Székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola, tudományos diákkör, 2024. március 20.

Bodó, Cs., Boda, K., Gáspár, J., Marczell, S., & Szabó G.: *Hogyan írjunk közösen?* Az Arany János Tehetséggondozó Program XVII. Országos Konferenciája. Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium, Szeged, 2023. május 19.

5. Workshopok // Workshops

Szabó, G.: *Hogyan ír(j)unk közösen? A kollaboratív írás lehetőségei a közoktatásban.* Segítség, nyelvtan! projektnap. Lehetőségek a Mai Magyartanításban – Pályakezdő magyartanári szervezet. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 2024. március 23.

6. Nemzetközi konferencia-előadások // International conference presentations

Bodó, Cs., Dobos, M., Fehérvári, A., Gáspár, J., Szabó, G., & Széll, K.: *Collaborative writing for tackling inequalities.* Globalising Sociolinguistics 3: Language and Inequality. Tallinni Egyetem (Észtország), 2024. augusztus 24.

Bodó, Cs., & Szabó, G.: *Two authors, one text: Participatory study of collaborative writing with university students.* 21th AILA 2024 World Congress. Malájziai Alkalmazott Nyelvészeti Társaság (online részvétel). 2024. augusztus 12.

Szabó, G., & Bodó, Cs.: *Engaging in joint authorship and shared responsibility: Collaborative writing in higher education.* SIG Writing ways2write \w2w/. Párizs-Nanterre-i Egyetem (Franciaország), 2024. június 27.

Bodó, Cs., Dobos, M., Fehérvári, A., Gáspár, J., Szabó, G., & Széll, K.: *Collaborative writing for and by students from different socio-cultural backgrounds.* SIG Writing ways2write \w2w/. Párizs-Nanterre-i Egyetem (Franciaország), 2024. június 28.

7. Hazai konferencia-előadások // Conference presentations in Hungary

Dobos, M., Fehérvári, A., Gáspár, J., Szabó, G., Széll, K., & Bodó, Cs.: *Szerzőségi kérdés: Az írásbeliség fejlesztésének lehetőségei kollaboratív íráson keresztül.* Találkozások az anyanyelvi nevelésben 5. – Régi témák, új nézőpontok a nyelvészetben és a nyelvi nevelésben. Pécsi Tudományegyetem, 2024. április 6.

Bodó, Cs., Boda, K., Dobos, M., Fehérvári, A., Gáspár, J., Marczell, S., Szabó, G., Széll, K.: *A kollaboratív írás mint az írásbeliség fejlesztésének lehetősége.* VIII. Vályi András Anyanyelv-pedagógiai Konferencia: A társas tanulás lehetőségei az anyanyelvi nevelésben. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport, online, 2023. december 9.

Szabó, G., Boda, K., Marczell, S., Bodó, Cs.: *A kollaboratív írás folyamatának és eredményességének részvételi vizsgálata egyetemi hallgatókkal.* Felelős nyelvészet – Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia. Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2023. november 24.

Dobos, M., Szabó, G., Boda, K., Fehérvári, A., Gáspár, J., Marczell, S., Széll, K., Bodó, Cs.: *Hogyan ír(j)unk közösen? Bemutatózik a Kollab*. Magyar nyelvészeti kutatások a társadalom szolgálatában 4. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, online, 2023. november 7.

Szabó, G., Dobos, M., Gáspár, J., Széll, K., & Bodó, Cs.: *Két szerző, egy szöveg: A kollaboratív írás vegyes módszertanú kutatásának bemutatása*. XXIII. Országos Neveléstudományi Konferencia – Elkötelezettség és rugalmasság: a neveléstudományi úttjai az átalakuló világban. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest, 2023. október 27.

Szabó, G., Dobos, M., Fehérvári, A., Gáspár, J., Széll, K., & Bodó, Cs.: *Az írásbeliség fejlesztésének lehetőségei eltérő szociokulturális háttérű diákok körében: Egy vegyes módszertanú kutatás bemutatása*. A PeLi III. Oktatásnyelvészeti Konferenciája – PeLiKon 2023: A nyelv megújuló szerepe az oktatásban. Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Jászberény, 2023. április 21.

Bodó, Cs., Fehérvári, A., Szabó, G., & Széll, K.: *Bemutatózik az MTA–ELTE Kollaboratív Írás Kutatócsoport*. Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program Workshop. Mátrafüred, 2023. szeptember 22.

8. Disszertáció // PhD thesis

Szabó, G. (2022). *A critical sociolinguistic study of diasporization among Hungarians in Catalonia*. PhD thesis. Barcelona & Budapest: Open University of Catalonia & Eötvös Loránd University. <https://www.tdx.cat/handle/10803/687700>